

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Ægtestands-Hulda

Citation: Hjortø, Knud: "Ægtestands-Hulda", i Hjortø, Knud: *Indensogns og udensogns*, 1919, s. 120. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hjort_09-shoot-workid60026.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Indensogns og udensogns

ÆGTESTANDS-HULDA

Den store dreng, der nu snart i en halv time havde stået og gloet på Drej-om-Maries hus, måtte være en, der havde god tid; hvad det så var, han gloede på, huset eller haven, begge dele kunde være meget pæne, men nogen stads ved dem var der jo heller ikke, for det kunde vel ikke være Drej-om-Maries Pims, der stod på havegangen og gøede noget så utrolig arrigt.

I alt fald havde huskonerne i de nærmeste huse fået noget at spekulere over. De, der ikke havde siddet ved vinduerne, sad der nu, og de, der var kommet uden for, gik ikke ind; det måtte vel ende med noget.

Der var dog ikke andet end det, at en stor dreng var kommet forbi et lille hus, og så var en hund faret ud og havde gøet ad ham, og drengen var standset og havde set undrende på den. Der kan være meget at undre sig over ved en lille hund. Om man så vil gå i stå over den, kommer an på ens sind, og hvor travlt man har. Der gives i verden ikke så tynde ben, at ikke en hund tør gå på dem; ikke en kæft så smal, at en hund ikke vil gå med den. Det føles ikke 121 overraskende, når det læses, men i virkeligheden kan det være et ganske forunderligt syn. Drengen stod altså stille, og hunden gøede. Det var første afdeling.

Da det havde varet lidt, gjorde hunden en pause. Den ventede, at drengen nu vilde sige noget, sparke efter den eller tage en sten op, og den vilde så flygte om til hushjørnet og derfra gø videre, men drengen rørte sig ikke; selv hans øjne stod stille. Hunden måtte da tage fat igen som før og på samme sted, den bjæffede ivrigt, med kæften sådan om til siden, hvergang den sluttede en periode og hoppede alt imens på stedet. Drengen var stor og bredskuldret, velnæret og tilsyneladende rolig af sind, han rørte ikke et øje og lod hunden om det hele.

Pims, som hunden altså hed, følte pludselig det underlige i stillingen. Den gøede klynkende, og der kom noget ligesom rædsel i dens øjne; den vendte om, gjorde et slag hen om hushjørnet, kom tilbage og bjæffede med fornyet raseri, der var præget af en tydelig overdrivelse. Den kunde ikke forstå dette her; rimeligvis rejste hårene sig på dens ryg, når den kom til at se drengen ind i hans ubevægelige øjne. Den forsøgte med at skifte plads, gøede ad ham fra den ene side og fra den anden side, men det hjalp ikke. Den gjorde en ny pause og kom til at se venlig ud, idet den kom nærmere. Måske vilde han klappe; det var sket før. Enten går de eller de klapper; noget gør de. Men drengen vilde ikke klappe. Pims troede formodentlig den skulde miste forstanden.

Det varede vel en halv time. Pims gik og kom igen; den kunde ikke opgive tanken om en afslutning; men 122 lige med eet gjorde den omkring og rendte sin vej i fuldkommen tavshed.

Drengen tog sin arm fra stakittet og vendte sig for at gå. Foran ham stod to børn på en halv snes år, en dreng og en pige.

— Du må ikke drille vor Pims, sae pigen.

— Hvad hedder du? spurte drengen barsk.

— Jeg hedder Hulda. Du må ikke drille vor Pims. Moder siger, han har ikke godt af det.

Drengen lo spottende: Nå, du hedder Hulda. Så hedder han der vel Hjalmar?

— Ja, han hedder Hjalmar. Hvad hedder du?

— Jeg hedder Mogens, svarede drengen uvilkårligt. — Hvad kommer det dig ved? rettede han øjeblikkelig.

Han så nærmere på pigebarnet. Hun havde bare ben, et lille grinende, fregnet ansigt og hår, der var nærmest rødt. Drengen var mørkere, men ligeså grinende; sådan så Drej-om-Maries unger altså ud.

Hulda tog glad mod hans blik, som om det var bare beundring. Hun spurte: Vil du klappe Pims? Så skal jeg hente ham; han er så sød.

Mogens blev irriteret over hendes pågående muntre væsen og svarede hånligt: Du har jo ingen bukser på tøs.

Hulda tog dansetrin for yderligere at bekræfte det og svarede henrykt: Det behøver man heller ikke om sommeren. Jeg har været i vandet, faldt det hende pludselig ind at meddele — sammen med Hjalmar.

— Nå, du går i vandet med drenge?

— Ja, sae Hulda — der var andre drenge end ham.

— Puh, sae Mogens og lo, men så gjorde han sig streng: Er det noget for en tøs, synes du, at gå i vandet sammen med drengene?

Hulda havde fundet Pims; hun tog ham og kom med ham til at klappes. Pims var nu velvillig og vilde slikke. Hulda var bare smil; tilrettevisningen havde hun slet ikke forstået.

Der kom nogen lige ved; det var Drej-om-Marie selv; hun kom sådan svajende. Hun var glad, og Hulda lignede hende.

— Nå, du står her og snakker med børnene, sae hun. — Ih, goddag, det er jo Hans Niels' Mogens. Nå, du står og underholder dig med Hjalmar og Hulda.

— Nej, det gør jeg ellers ikke, svarede Mogens gnaven og værdig — jeg stod bare og så på deres stedmoderblomster.

— Nå, ja; javel. Ja, men du kan godt få en blok med hjem til din moder, det kan du godt. Jeg skal tage og grave een op. De fjonger meget sådan i en forhøve.

— Nej, tak, jeg tror alligevel, vi har samme slags derhjemme, sae Mogens. — Farvel.

— Farvel, Mogens. — Også Hulda med Pims på armen, tilråbte ham et henrykt: Farvel, Mogens.

Mogens så de forskellige huskoners øjne på sig og gik over på den anden side af vejen. Han kom til at tænke på, hvad han havde hørt om Drej-om-Marie, at hendes bedstefader havde været præst. Hun var aldrig blevet gift, men hun havde tre uægte børn, hvis, fædre var velhavende, og Drej-om-Marie var tilfreds med sin lod, hvilket hun også vilde have været, om 124 den havde været ringere. — Det er lige så meget værd som et lærerindeembede, plejede hun at sige — og når man er godt situeret, så skal man ikke beklage sig.

Stedmoderblomsterne foran Drej - om - Maries hus stod igen i deres fulde flor. Der var af alle farver, lige fra bleggule til sorte, men de mærkeligste var dem, der havde begge farver; de lignede ansigter, der stod og stirrede op mod solen, gavne, fortrukne ansigter, de mørkere af dem så skumle ud, de mere gule kun tvære. Nogle af dem havde drejet sig om på deres stilk og lignede folk, der med et usigelig udtryk af surhed ser tilbage over skulderen og venter på en, der ikke vil komme.

Inde fra stuen lød høje stemmer, som om nogen skændtes, men det var ikke andet end et udslag af familien Drej-om-Maries sædvanlige humør. Lidt efter kom Hulda ud i lang, sort kjole, der generede hende kendeligt om de lange ben. Hun var blevet konfirmeret dagen i forvejen. Hulda have den lille flaske i hånden og skræede over vejen til købmanden. Hun skulde købe mere hårolie; det var det, den højroastede snak havde drejet sig om: Hulda skulde have ti øre til hårolie. Selvfølgelig skulde Hulda have hårolie idag, da hun skulde ud og spadserere med de andre konfirmander. Hulda kom tilbage og blev smurt; hun skinnede, også dér, hvor der ingen hårolie kom. Hulda var nu fjorten år, velvoksen og velknoknet. Hendes 125 ansigt var lyst og lidt fregnet, det var groft, men øjnene var kønne, og hendes hals var så hvid, håret rødligt. Hun havde som folk sae, den samme tåbelige gang som sin moder. Hendes stemme var hæst, hvad der måske kom af, at hun råbte, hellere end hun talte, og så bandede hun en smule; det kom sagtens af, at hun altid havde leget med drenge.

Konfirmanderne skulde i skoven. De havde godt smørrebrød med og skulde købe kaffe i restauranten. Da Hulda smurt og skinnende gik i spidsen for pigernes tog, var der nogle af de bageste, der fik generte vridninger og stille forsvandt undervejs ind i en have, hvorfra de siden listede hjem. Drengene på deres side grinede, nogle af dem samlede sig om Hulda, andre holdt sig på afstand og snakkede halvhøjt med de nærmeste kammerater.

Ved aftenstid kørte en vogn langsomt gennem landsbyen. På sædet sad en ung karl med et alvorligt ansigt. Dreje-om-Marie kom ud og standsede ham.

— Hvordan har din fader det, Mogens? spurte hun.

Mogens så misfornøjet til hende, men holdt dog stille. — Han har det ikke så godt.

— Så? sae Marie og fik et helt mærkeligt udtryk i sit ansigt, fordi hun nu skulde se alvorlig ud. — Er det ikke en lille smule bedre? spurte hun, idet det lyste op i hendes øjne.

— Nej, svarede Mogens kort.

— Har han ikke spist noget? spurte Marie videre.

— Ikke andet end en kop havresuppe.

— Nå, sae Drej-om-Marie og lysnede stærkt op. — Ja, men så — —

— Igår kunde han dog spise et æg, svarede Mogens, ked af det og ærgerlig.

Drej-om-Marie ledte stadig efter et lyspunkt. — Har han heller ikke sovet inat da?

Jo, en timestid.

Nå, sae Drej-om-Marie, og nu kunde hun se munter ud igen, — ja men så han kan sove, Mogens, så — — Nå, der kommer såmænd konfirmanderne. De har været i skoven. Hulda hun går foran. Du kender nok Hulda, Mogens; det er jo min, altså.

Mogens skulde til at køre, men holdt hestene an, han vidste ikke hvorfor, og så på ungdommen.

— Hvad mon de nu skal til? snakkede Drej-om-Marie videre. De skal vist til at spille klink. Det er noget, Hulda hun kan med, lige så godt som drengene. Kan du se, hun skal til at spille klink med en krone, kan du se, Mogens? Hulda hun er storartet, hvad?

Nej, nu skulde Mogens afsted: Ja, din fader han kommer sig jo altså, Mogens, det gør han nok. Hils ham.

Mogens måtte smile: Tak, sae han med en betoning, der undgik Maries opfattelse.

Men nu kom ungdommen: Må vi køre med? skreg Hulda som den første af et helt kor.

Drej-om-Marie gik og værgede for vognhjulene: Nej, I må ikke køre med. Du må ikke køre med, Hulda, Mogens skal hjem til sin syge fader.

Drej-om-Marie så højst alvorlig ud og lo øjeblikkelig for at bringe sit sædvanlige ansigt i erindring.

Mogens holdt hestene an engang til: Har hun 127 tjeneste, hun dér, spurte han med ligesom et slag af øret i retning af Hulda.

Ikke sådan rigtigt, sae Drej-om-Marie; — du kan godt få hende, Mogens, det kan du godt. Du kan godt få hende med det samme.

Hulda havde hatten i hånden, og håret i uorden efter turen, og hvad der havde hørt til: Ja, du kan godt få mig, sae hun. Hun blussede i sit store, lyse ansigt, og hendes blå øjne så endnu lysere ud mod hendes ansigts rødme.

— Nej, sae Mogens, og fik hestene i gang. — Farvel! Hvad havde han spurt om det for? Nå, det kunde jo godt ligne Drej-om-Marie, at hun vilde beholde sin datter hjemme? Til hvad? Til det samme som hun selv, vel sagtens.

I udkanten af landsbyen holder ungdommen bal på en lille grøn plads; den er ikke meget jævn, men god nok, da der ingen bedre er. Et sted er der en hældning, og et andet sted er der et hul, hvor de dansende par i forbifarten gør sig en fornøjelse af at sende et andet par ned med en albu eller et knæ. Hulda er en af dem, der tiest bliver sendt derned; hun er så fjantet og glemmer stadig det farlige sted. Hendes lyse kjole har store grønne plamasjer på ryg og albuer. Hulda er nu over sytten år og er stærkt begyndt at afrundes både i ansigtet og ned ad sig. Hun minder meget om en ung hoppeplag, både i gang og i stemme; 128 hun gnægger under dansen, henrykt og ustyrligt som en ung hoppe, der for første gang er spændt for.

På noget med et par sække over, måske en øltønde, sidder en fornuftig, ældre mand og spiller violin. Han lægger hovedet på siden og vender det ene øre mod violinen og kan minde om en gammel hund, der sidder eftertænksom og lytter. Da der bliver pause med bajersk øl og sodavand, får han penge, der bliver samlet ind, og det er ikke så lidt; der følger også en bajer med. Hulda kommer med bajeren og siger, han kan også få smørrebrød, bare han vil sige det; her er ingen smalle steder. Karlene lær. Hulda har det som mange andre piger: hun gentager alle de morsomheder, som mænd i tidernes morgen har fundet på, og som ingen af dem gider sige mere; alle slidte vittigheder falder af sig selv ud af hendes mund, bare hun lukker den op, og karle og piger griner til, fordi hun endnu er ung.

Spillemanden takker for øl og betaling, men det er for meget; han gi'r alvorligt tilbage og vil ikke høre tale om tre kroner for at spille to timer. Så spiller han lidt igen; to par falder over hinanden i det bekendte hul, og de dansende går ud af rækken for at se til. Nederst ligger Hulda — hvem skulde det ellers være? — og to par skubbes yderligere ned, så nu er der top på. Det tager tid og latter at få hullet rensat, og nu er der gået en time. Spillemanden rejser sig og går. Han er en alvorlig mand og vil ikke levere musik til dette her. Godnat! — Det kan ikke nytte at holde på ham.

Men Hulda véd råd. Hun går ind i et hus og 129 kommer i ubegribelig kort tid ud igen; under den ene arm har hun en harmonika, under den anden en mand, som hun slæber i, men han vil ikke. Også han er en ældre

og tilsyneladende meget fornuftig mand, men da han i øjeblikket både lér og er arrig, ser han så komisk ud, at han er vanskelig at bedømme.

Ungdommen jubler: Ja, det er rigtigt, Jens, kom bare med harmonikassen.

Ja, siger Hulda, der har fået ham ned ad den høje, smalle trappe — kom Jens, og giv os en på kassen.

Jubel rundt om. Jens gi'r virkelig efter. Han sætter sig på det med sækkene over, trækker harmonikaen ud i dens fulde længde, hvad der lyder som et jammerfuldt suk, og begynder at spille. Dansen tager fat igen; hullet gør sin virkning, og på skråningen, hvor der danses ned ad, jager parrene hinanden. Jens spiller troligt en halv time til den væltevorne dans. Der er ingen tvivl om nu, at han er en alvorlig mand; han smiler ikke ad morskaben, der bliver vildere for hver omgang, og da han har spillet en halv time, rejser han sig forarget og vil gå. Hulda kommer susende, og da hun griber i instrumentet og beder om en til på kassen, få hun den virkelig, på en anden måde, ikke hård, men dog tilstrækkelig advarende, Jens står parat til at lægge sin kasse, om der skulde være en karl, der vil gøre noget i den anledning, men der er ingen; han går ind i sit hus.

— Pyt, siger Hulda — så laver vi selv musiken.

Hun får fat i en karl, der på hendes anvisning trækker sine træsko af; de sætter sig ved siden af hinanden; Hulda synger, og karlen klapper takten med sine 130 træsko, der er ny og gi'r en ikke dårlig musik fra sig. Hulda har en vældig og hæs stemme; der danses godt efter den. Hele dette liv høres rædsomt og muntert henover den stille landsby. Hunde og gamle kællinger får ikke megen fred den aften.

Fra en gård udenfor pladsen kom to mænd ud, en ældre og en ung. Deres samtale gik i stå, da de var udenfor portlågen og så al munterheden foran sig. Den ældre gårdmand smilede, rystede på hovedet og sae noget; den unge mand svarede uden et smil, sae godnat og gik. Det var Mogens Nielsen, der ved sin faders død i en tidlig alder var bleven mand selv. Han gik langsomt forbi stedet med de unge. Der var en pause i musiken. Karlen, Niels hed han, havde sat sine træsko ned, og Hulda trak vejret, hvad hun nok kunde trænge til. Mogens holdt øje med hende, og da han havde fanget hendes blik, lavede han sin højre pegefingertil en krog og gjorde et lille tag med den i luften. Hulda kom øjeblikkelig. Mogens blev ved at gå, og Hulda mente måske, hun forstod ham: hun drejede om hjørnet af et lille hus ved vejen, dér kunde ingen se dem. Men Mogens blev med en trækning om munden stående ude på vejen og gjorde igen et tag med kroget pegefingertil. Hulda kom frem på vejen.

— Nå, du troede, jeg vilde lege skjul med dig, sae Mogens.

Ja, Hulda vidste jo ikke, hvad han vilde; hun slog en stor latter op, som der kunde ligge meget i.

— Jeg hører — sae Mogens med et blik til gården derhenne, at du skal skifte til november. Jeg skal selv ha' ny pige, så du kan få plads hos mig.

131

— Nå, det er det, du vil mig, sa' Hulda — du vil gerne ha' mig til at tjene hos dig? Så er jeg mere rolig.

Mogens Nielsen så et stykke tid på hende, inden han svarede, men det var som at se på et malet billede, der hænger og ler foran en. Huldans ansigt forandredes ikke det mindste ved hans blik.

— Nå er du det? sae han endelig. — Du kan komme derud på søndag, så vil jeg snakke med dig. Hvis du er lige så fjantet til dit arbejde som i din snak, så kan jeg naturligvis ikke bruge dig. Forstår du? sluttede han irriteret over hendes stadige smil.

— Jo, Hulda sae, hun forstod, at han var vred, men hun vidste ikke, hvad han mente med, at hun var fjantet. Det var første gang, der blev talt hårdt til hende af andre end af skolelæreren, der jo er til for det samme, som Hulda altid havde trøstet sig med; det havde derfor aldrig gjort noget indtryk på hende.

— Nå, sae Mogens, og det skulde betyde farvel. Han begyndte at gå. Hulda fulgte efter.

— Hvad vil du? sae Mogens og gjorde omkring imod hende, sådan som man gør mod en hund.

— Nej, sae Hulda forskrækket. Hun gik tilbage til pladsen, hvor der blev sagt meget sjov i anledning af Mogens. Lidt efter lo Hulda med de andre. Vanen med at bande havde hun endnu.

Hulda blev fulgt hjem af Niels, der var blevet alvorlig af den megen lystighed, og så ved tanken om, at han næste dag skulde i tjenesten. Så skulde Hulda få ham at se i uniform. Her kom soldaterånden så meget over Niels, at han måtte gå med Hulda om livet, 132 og Hulda tog imod det; hun vidste ikke, at en pige kunde gøre noget andet.

Drej-om-Marie var ikke gået i seng endnu, og da der sådan kom fremmede, fik hun anledning til at gi'e

Kaffe. Imens fortalte Hulda om sin nys plads, og moderen blev henrykt: Kan du få en gårdmandssøn, så skal du ikke sige nej, Hulda, det skal du ikke, sig bare ja. Mogens, ham kender jeg godt. Jo, tag du bare en gårdmandssøn, når du kan få ham. Min moder var jo også præstedatter, sluttede Drej-om-Marie forholdsvis takkefuld.

— — —

Paa Mogens Nielsens gård var høsten i fuld gang. Hen i August var det endelig faldet ind med stærk tørre, og nu kom det hele på een gang. Rugen var i hus, og de var nu snart færdige med byggen. Mogens var selv med ved indkørslen, og Hulda lae på vognen for ham. Han syntes efterhånden, han havde fået en pige ud af hende. Hun havde for eksempel lært at lade være med at snakke op, når han ingenting sae. Da hun kom, troede hun tydeligt nok, at det var noget, hun bestemte, når hun skulde snakke med sin husbond. Med arbejdet gik det nogenlunde. Hulda var et rivejern til at bestille noget, men Mogens måtte stadig være efter hende, for at hun skulde gøre det ordentligt.

For Hulda havde det på en måde været en svær tjeneste; hun var aldrig blevet skældt sådan ud, som hun blev her. Også de andre folk snakkede om det. To gange var Hulda gået fra sin tjeneste, første gang efter ikke mere end tre ugers forløb. Hun kom 133 grædende hjem til sin moder og kunde ikke give ordentlig besked, hun var helt forstyrret. Drej-om-Marie blev da meget vred på Mogens og sae, Hulda behøvede ikke at gå derud mere, det skulde hun nok ordne. Men da Hulda havde sovet på det, gik hun tilbage igen næste morgen; moderen fulgte hende højrosten gennem byen og vilde holde hende tilbage, og Hulda blev vred for første gang i sit liv, hun gjorde sig med magt fri og løb. Af Mogens Nielsen blev hun modtaget med skænd og gik grædende til sit arbejde, — men inden aften var hun glad igen. Hun rev det forsømte arbejde af sig og sov smilende ind. Mogens havde ikke været efter hende mere den dag.

Men et par måneder senere blev det galt igen, og det var over noget, som man nok måtte forundre sig over. Hulda havde fri en søndag og kom i fuld stads gennem porten. Der mødte hun Mogens. Han så vist på hende, og Hulda, der havde en god samvittighed, smilede og sae farvel; hun havde lært at lade morsomhederne være.

— Hvad er det, du har i håret? havde Mogens spurt. — Hvad er det for noget fedtelse? Se, det driver jo ned ad dig.

Hulda følte på sin kind; jo, der var kommet lidt for meget. Det var da hårolie, forklarede hun.

Mogens, der var en værdig og fornuftig ung mand, blev pludselig gal: Var Hulda tosset? Hvorfor fedtede hun sig i hovedet? Troede hun, det var fint? Bildte hun sig ind, at hendes røde hår blev kønnere af at blive klistret sammen i nogle fede tjavser?

134

Og meget andet. Mogens stoppede lige med et op og gik ind gennem porten.

Hulda gik i stor bestyrtelse op mod byen. Hun havde aldrig tænkt på, om hun var køn eller ej, og der var ingen karl, der havde sagt noget til hende i den retning; ikke en gang Niels, der ellers gjorde en del ud af hende. Hulda vidste heller ikke, hvorfor hun brugte hårolie, men sådan havde hendes moder lært hende. Dog var det mest ubegribelige af alting, hvordan Mogens kunde skælde ud over det. Hulda forstod, at han var virkelig vred; hvorfor var han det?

Da bevidstheden om det, der var foregået, endelig nåede til bunds i Hulda, gav hun sig til at græde, og sådan kom hun hjem. Moderen blev vred på hendes vegne ligesom før og forlangte, at Hulda skulde blive hjemme med det samme. Hulda holdt da op med at græde og svarede, at det vilde hun ikke, og for en gangs skyld kom moder og datter i skænderi. Her var Hulda den overlegne, men Drej-om-Marie vidste råd. Hun gjorde et stort gilde på affæren, samlede de nærmeste huskoner til kaffe og wienerbrød, for at de skulde holde med hende. Selskabet og forsøgte på overtalelse af Hulda gik for sig i største munterhed. Hulda lo med de andre, sae sine gamle vittigheder, men gav sig forresten ikke. Ved aftenstid fulgte moderen hende et stykke på vej, og da havde Drej-om-Marie skiftet sind: Hulda måtte selv om det. Jo, det var nok alligevel bedst, hun gik tilbage til Mogens Nielsen. Hvor kunde det være, at det stadig ikke blev til noget for ham med 135 at få sig en kæreste? Nu havde der været stærk tale om to gårdmandsdøtre, men det blev nok ikke nogen af dem, nej, det gjorde det nok ikke. Farvel, Hulda.

Drej-om-Marie tog Pims på armen og bar ham; han havde rendt altfor længe på de tynde ben.

— Da det sidste læs byg var kørt ind på Mogens Nielsens gård, kom turen til havren, og næste dags aften var der høstgilde; Mogens havde skaffet sig adskillige ekstra folk for at blive færdig, mens det gode vejr var. Efter aftenmaden blev en dreng i enspænderen sendt op til byen for at hente spillemanden.

— I vil vel nok ha en svingom, sae Mogens til folkene, som der var en del unge iblandt.

— Jo, det vilde de da gerne.

— Det er noget for dig, sae Mogens til Hulda.

Hulda havde lært noget; hun så et øjeblik på sin husbonds ansigt, før hun svarede, at det var lige noget for hende. laften kunde den tone vist gå an.

Mogens gik uden svar efter en kasse øl, som han stillede op ved siden af en halv kasse cigarer. Hulda fulgte ham med øjnene, tvivlrådig og næsten alvorlig. Hun var nitten år og fuldt udviklet. Noget af det meget grin var for en kort tid gået af hendes øjne, og det gjorde, dem kønnere. Hendes røde hår var kruset i panden, men på steder var det brændt sammen i små klatter.

Der blev danset; Mogens så til, og omsider bestemte han sig til at tage en ung kone op, der havde hjulpet til i køkkenet. Efter ny betænkning tog han 136 en pige, der stod nær ved Hulda. Hulda selv kom til at skinne i sine øjne, da han kom derhen ad, men det var altså ikke hende. Hun blev straks efter taget op af Niels, der var kommet hjem fra tjenesten.

I en pause blev der drukket øl og tændt cigarer; kvinderne fik ingenting; men senere på aftenen ventede jo kaffen. De unge piger talte om at blive gift og om udstyr. Hulda var en af de ivrigste. Hun vidste en ting, hun vilde have: jo, hun vilde have en forgyldt løve, den skulde ligge på kommoden i hendes sovekammer.

Niels tilbød uden videre at forære hende løven med det samme.

— Nej, svarede Hulda, der var højt oppe — det skal være, til jeg kommer i min Ægtestand.

Latteren slog ud i et brøl, ligesom i et cirkus, når der er noget morsomt. I næste øjeblik stod en karl bukkende og leende foran Hulda: Må jeg have den ære at danse med ægtstands-Hulda? sae han.

Hulda tog leende mod navnet, der blev gentaget og slået fast.

Der var en, der ikke lo, det var Mogens. Da han noget senere mødte Hulda alene i bryggerset, gik han uden at betænke sig løs på hende og sae: Hvad var det for noget sludder om den forgyldte løve og din ægtestand? Hvorfor skal du altid sige sådan noget? Nu har du fået et tåbeligt øgenavn at gå med resten af dit liv, ligesom du ikke var tåbeligt nok i forvejen. Men det ved du vel ikke engang af, at du er.

Hulda så forskrækket på ham. Den fjantede overgivenhed, som Mogens havde fundet i hendes ansigt, 137 straks han så hende, var borte. Hun havde været meget rød af dansen, men rødmen begyndte nu også at gå væk. Hulda kunde blive bleg. Det var en mærkelighed ved hende, der undrede Mogens; hendes øjne blev usikre og flakkede fra den ene side til den anden som hos et barn, der får skænd.

Og hvad er det, du har gjort ved dit hår? blev Mogens ved.

Hulda tog sig op til håret og svarede, at hun havde kruset det.

Så, kruset det? Nå, hun krøllede sig altså også, hun med sin forgyldte løve?

Nej, Hulda krøllede sig ikke, for det forstod hun ikke, men hun strøede lidt salt på nogle tørvegløder, og dem holdt hun så op mod håret, så det blev sådan kruset.

Mogens stødte en kort latter af sig: Nå, det synes du vel ser kønt ud? Det pynter akkurat lige så meget som dit nye navn »Ægtstands-Hulda«.

Hulda begyndte at græde: Jeg skal ikke kruse mit hår mere.

Mogens foer op: Ja, jeg er da lige glad. Hvad tror du, jeg bryder mig om, hvad du gør ved dit hår? — Efter et kort ophold føjede han til: Jeg havde troet, jeg kunde have fået et menneske ud af dig.

Så vendte han sig rask fra hende og gik ud for at kalde de dansende ind til kaffe.

Ved ellevetiden gik de fremmede, de, der havde været med til høsten, og hvem der ellers var indbudt til gildet. Mogens gik så en vending gennem staldene for at se, om al ting var i orden. Da han 138 kom igennem køkkenet, rendte han på nogen; det var Hulda.

Nå, er du ikke kommet i seng endnu? spurte Mogens.

Hulda holdt fast på ham af forskrækkelse eller for ikke at falde. Hun sae: Der er vel ikke noget i vejen for, at jeg kan blive?

Hvad? Nå; nej, naturligvis; du er jo ellers flink nok, sådan.

Mogens tog hendes hænder af sig; de var meget varme: Det vil sige — — sae han.

Mogens gik ned i hestestalden og tændte lygten; han kunde lige så godt strigle den røde iaften; så var det gjort.

Hulda stod i det mørke køkken og tænkte over, hvad det sidste kunde betyde. Vilde Mogens sige hende op alligevel? Hun gik ind i pigekammeret og klædte sig grædende af. To tårer faldt ned på hendes hænder, da hun knappede strømpebåndene op, og det satte hende i en vidunderlig stemning, sød og smertelig, som hun ellers kun kendte fra gamle viser. Hun måtte ligefrem blive siddende lidt sådan, medens tællelyset spruttede, og ikke en fugl sang udenfor.

Jeg falder aldrig i søvn, tænkte Hulda. Men deri tog hun fejl. Med sine mange oplevelser fra den dag, med sit nye navn og sine nitten år sov hun øjeblikkelig, mens Mogens endnu længe stod nede i stalden og striglede den røde, som han næste dag skulde køre til Kjøbenhavn med.

Niels, soldaten, der var blevet taget til hjælp ved 139 høsten, havde fået tjeneste på Mogens Nielsens gård indtil videre, og han var glad for at tjene sammen med Ægtestands-Hulda, som han var meget optaget af. Da det viste sig, at Hulda nødig vilde høre sit øgenavn, undlod han at bruge det og tog det som en personlig fornærmelse, når nogen benyttede det i hans påhør. For andre kunde det se ud, som om Niels havde stor fremgang hos Hulda, han selv syntes, det gik for langsomt, og han lod hende engang høre for hendes vanskelighed. Før havde hun været anderledes; hvad var der nu i vejen? Niels var ærgerlig over alle de besværligheder og sae en hel del. Hulda hørte tålmodig på ham, og da han var færdig, vilde hun høre mere. Hun begyndte at spørge, om hun ikke var sådan og sådan, fjantet og tåbelig og den slags. Men nu tog Niels fat på at rose hende; han slog om og blev ivrig til den anden side, så Hulda blev rørt, men i sit inderste tvivlrådigt.

Sådan stod de sammen bag ved tjørnehækken; Niels talte med iver og holdt til større overbevisning fast om Huldas ene arm.

Der kom nogen om hjørnet af hækken; det var Mogens; han standsede og så forbavset ud, men Niels slog ud med hånden, som han havde set en løjtnant gøre det, og sae: Vi står bare og taler sådan om stillingen i sin helhed.

Ja vel, svarede Mogens og gik videre.

— Næste morgen var det Søndag. Mogens stod inde i borgestuen og trak bornholmeren op, da Hulda kom ind til ham.

140

Der er ikke noget mellem mig og Niels, sae hun hurtigt.

Hvad, svarede Mogens forbavset, men blev ved at trække, til det store lod var kommet helt op.

Jeg er ikke kæreste med Niels, forklarede Hulda — det vilde jeg ikke ha', at De skulde tro.

I den sidste tid havde hun begyndt at sige De til ham, hvad der jo også var rimeligt, men det virkede så underligt på ham.

Mogens fik med noget besvær nøglen ind i uhrskivens andet hjul og gav sig langsomt til at trække op. Da det var gjort, kunde han ikke blive fri for at se på hende; hun tog ikke øjnene fra ham, sådan som hun plejede. Så måtte han flytte sine øjne til siden: Det kunde da ellers være meget passende, sae han endelig.

— Jeg vil helst blive her på gården, sae hun ligefrem.

Huldas hår var nu hverken fedtet eller kruset, det var sig selv. Hulda havde malket, og hun havde vasket op; det sås godt nok på hende altsammen; hun var af dem, der tog meget med sig fra det arbejde, de har været ved; men ud af hendes snavsede påklædning stod hendes høje, kraftige legeme, lange, solbrændte arme, den hvide hals og lyse, bare ben i træskoene.

Nu skal jeg sige dig noget, sae Mogens med lav stemme og blodrød i ansigtet: — du skal gifte dig med Niels. Hvis han vil købe et lille sted, kan jeg måske hjælpe ham med et lån.

141

Hulda vilde gøre indvendinger, men kunde ikke, nu da han også så på hende.

— Jo, sae han barsk — du gifter dig med Niels; kan du få nogen bedre? Hvad havde du ellers tænkt dig? Jo, det er også på tide, at du bliver gift.

Hulda mente, hun kunde se på ham, at det trak op til vrede ord; hun bøjede af for det og gik.

Mogens satte sig for bordenden og gav sig til at læse i et tidsskrift for husdyravl, men da han havde læst en halv time på en halv side, smed han bladet fra sig og gik en tur rundt på sine marker. Den tur endte med, at han gik tværs over vejen og ind til Jens Andersen; her traf han datteren, Christine, og hende friede han til. Christine blev noget overrasket, men helt uventet kom det hende dog heller ikke; hun fattede sig derfor hurtigt og sae Ja.

Samme efterår blev Ægtestands-Hulda gift med Niels. Mogens havde det ikke så stærk hast med, han var kun tre og tyve år, han havde straks bestemt, at han vilde ikke gifte sig, før der var gået tre år, i det mindste.